

Een plan voor OKAN

Wat als je in een land woont waar je de moedertaal niet spreekt? Wat als je naar de dokter moet, maar je niet kan omschrijven wat je precies hebt? Wat als je een sollicitatiebrief opstelt vol spel- en taalfouten en je weerom niet uitgenodigd wordt voor een gesprek? Het zijn slechts enkele van de vele wat-als-vragen waar OKAN-leerlingen van wakker liggen. En die ons, als samenleving, zouden moeten wakker schudden. In de huidige maatschappelijke context vormt het OKAN-onderwijs misschien wel de meest prangende en urgente dienstverlening die extra aandacht verdient. In deze bachelorproef hebben Natalja Ryon, Julie Theylaert en Griet Vergauwen alvast geprobeerd om een voorzet te geven.

Taal als sociaal cement

“Ik wou dat ik alles kon zeggen in één woord. Ik heb een afkeer van alles dat verkeerd kan lopen tussen het begin en het einde van een zin.”

Aan het woord is Leonard Cohen, de Canadese schrijver-dichter en singer-songwriter met Pools-Litouwse roots. Als geen ander beseft hij de waarde van woorden. De mogelijkheden, de gevaren, de kansen en de beperkingen. Relaties stranden bij gebrek aan communicatie of bij het verkeerd interpreteren van die communicatie. Taal maakt of kraakt.

Anno 2016 profileert België zich als een zeer divers en multicultureel land. Verschillende nationaliteiten leven met elkaar. Samen leven betekent ook samen communiceren. En die communicatie vormt vaak een struikelblok. Mensen begrijpen elkaar verkeerd of helemaal niet. Integratie wordt zo segregatie. Dialoog wordt monoloog.

En net daarom is het van essentieel belang dat elke nieuwe Belg het Nederlands wordt aangeleerd, want taal is hét bindmiddel om mensen tot elkaar te brengen.

Kort woordje uitleg rond OKAN

Allochtone jongeren die toekomen in ons land zijn verplicht om inburgeringscursussen te volgen. Aangezien zij de taal van hun nieuwe land nog niet kennen, worden er speciale klassen ingericht. In België spreken we van OKAN-onderwijs. Dit staat voor ‘OnthaalKlas voor Anderstalige Nieuwkomers’. Op één jaar tijd worden de leerlingen ondergedompeld in de Nederlandse taal. Wanneer de OKAN-leerlingen de basis onder de knie hebben, worden ze naar het reguliere onderwijs gestuurd.

Oefening baart kunst

Een taal kun je slechts beheersen door er mee bezig te zijn. Denk maar aan je jaren in het lager en secundair onderwijs, waar je kennismaakte met vreemde talen. Doorheen je schoolcarrière zal je misschien wel gemerkt hebben dat een grote vakantie voor stof in de taalmotor zorgde. “Hoe vormde je ook alweer de passé composé of wat was bakker in het Frans?” Door twee maanden talige inactiviteit, gaat cruciale informatie verloren. Dit geldt ook én voornamelijk voor OKAN-leerlingen. Tijdens het schooljaar krijgen die leerlingen reeds de kans om aan taalverwerving te doen, maar volgens onderzoek is er nood aan een goed leermiddel om tijdens de zomervakantie de Nederlandse taal te onderhouden. Als de leerlingen geen prikkels krijgen om Nederlands te spreken, gaat de

opgedane kennis verloren. Dit zette er ons toe aan om educatief didactisch materiaal te ontwikkelen dat inzet op een continue taalverwerving.

Het vakantieboek voor OKAN-leerlingen

Het vakantieboek dat we maakten, werd speciaal ontwikkeld voor jongeren tussen zestien en achttien jaar. We werkten met twee personages 'Anna' en 'Martin', die de leidraad vormen doorheen het boek. Met het oog op de zelfredzaamheid en de integratie van de leerlingen, zijn de thema's nauwkeurig uitgekozen. De thema's die aan bod komen in het boek sluiten nauw aan bij de leefwereld van de jongeren. Onze twee hoofdpersonages houden halt op plaatsen in de stad waar de jongeren ook zullen komen in de realiteit. Bij elk thema hoort tevens een spreekwoord of zegswijze. Op die manier maken de leerlingen kennis met de poëtische/figuurlijke kant van taalgebruik. De verscheidenheid aan opdrachten zorgt ervoor dat de leerlingen telkens opnieuw worden uitgedaagd.

Veel oefeningen stimuleren de denkactiviteit doordat er context wordt aangeboden. Het geleidelijkheidsprincipe laat de leerlingen zelf beslissen of ze moeilijke oefeningen al dan niet maken. Het spreekt voor zich dat het herhalingsprincipe aan bod komt aangezien de leerlingen de inhoud van de oefeningen al hebben geleerd. Het vakantieboek dompelt de leerlingen verder onder in onze maatschappij, maar met aandacht voor hun eigenheid.

In het boek hielden we rekening met een aantrekkelijke lay-out en veel kleurgebruik. We integreerden ook een verklarende woordenlijst en maakten gebruik van symbolen.

Preview inhoud scriptie

Naast het ontwikkelde vakantieboek hebben we ook een theoretisch deel uitgewerkt. In dit deel wordt uitgelegd wat OKAN inhoudt: OKAN in het secundair onderwijs, ontwikkelingsdoelen, evaluatievormen, de OKAN-leerling en de doorstroming naar het vervolgonderwijs. Deze informatie was noodzakelijk om een duidelijk beeld te schetsen van onze doelgroep. Daarnaast gaan we heel concreet en lichten we het Technisch Berkenboom-Instituut te Sint-Niklaas toe. Het is immers vanuit deze school dat de aanvraag kwam om educatief materiaal te ontwikkelen. Zowel de school en haar visie als de OKAN-afdeling bespreken we. Daarnaast leggen we ook het volledige concept uit van ons ontwikkeld vakantieboek en linken we de oefeningen aan de ontwikkelingsdoelen. Dit is bruikbare informatie voor leerkrachten in het OKAN-onderwijs. Tot slot hebben we ook ons materiaal getoetst aan de praktijk. De evaluatie hiervan is terug te vinden in de scriptie.

Conclusie

We hebben dit vakantieboek ontwikkeld met het oog op de toekomst. Door het hoge aantal asielaanvragen zal de behoefte naar didactisch materiaal voor OKAN-scholen stijgen. Deze scriptie is

zowel bedoeld voor mensen uit het vakgebied als mensen daarbuiten. Wij hopen zoveel mogelijk leerlingen te ondersteunen bij hun verdere ontwikkeling van de Nederlandse taal en op die manier ons steentje bij te dragen tot hun integratie. Want taal maakt of kraakt. En, zoals Leonard Cohen zei, er kan heel veel mislopen tussen het begin en het einde van een zin. Tijd voor dialoog!